

Občanské fórum

Občasník Poličského OF - číslo 5 - cena 2 Kčs

"Komunismus plně prokázal, že je pro lidskou společnost naprosto nevhodný. Je uskutečnitelný pouze v nebi, kde jej nepotřebují, nebo v pekle, kde už ho mají."

Ronald Reagan

A tak naše politická scéna připomíná námořní bitvu. Na hladině se kolébá kolos komunistické strany, ohromný křižník, jehož velitelský můstek nás ujišťuje, že už nikdy nepoužije svých děl, a pod hladinou skrytých torpedových trubíc. Kolem něho se plouží houfec kocábek, ozdobených názvy stran a straniček /jedna dokonce patří i straně pivařů, co k tomu dodat.../Kdyby se křižníku zachtělo, smete je všechny jedinou salvou. Jen jedno jediné plavidlo je schopné čelit potencionální salvě: je to velikánský improvizovaný vor Občanského fóra. Může se nám nelíbit jeho sestrojení. Můžeme mít námítky proti tomu i onomu, kdo běhá po jeho palubě. Ale běda nám, kdyby tu nebyl....

/ z denního tisku /

Rozhovor s Váslavem Havlem - část II.

Vyšlo 10. dubna 1983 v pařížském Le Monde a v dalších zahraničních časopisech.

Jaké je dnes v československých věznicích postavení politických vězňů?

Havenek se předstírá, že političtí vězňové u nás nejsou, že jde o běžné "narušitele zákona", jakými jsou i všichni ostatní, a pojem "politický vězeň" se v oficiální mluvě nesmí vůbec užívat / v běžné řeči ho ovšem všichni, včetně žalářníků, užívají/. Zdálo by se tedy, že v zájmu podepření této téže budou mít političtí vězňové stejné podmínky, jako všichni ostatní. Ve skutečnosti tomu ovšem tak není: jejich postavení je mnohem srovnatelně horší: jsou většinou zbaveni četných práv a jinak běžně dosažitelných výhod /jako jsou například mimořádné návštěvy či balíčky za odměnu, možnost práce v administrativě, funkcí v tom, čemu se říká "samospráva", skromné možnosti kulturní seberealizace apod./, jsou obklopeni konfidenty, ostře sledováni, každé záminky je využíváno k jejich trestání, nemají naději na podmíněčné propuštění, postihováni je dokonce i styk s nimi / v tomto veskrze kolektivním zařízení!/, jsou vymýšleny různé způsoby, jak jim ztěžovat život /například pracovní zařazení, neumožňující jim plnit normy a otevírající tak dveře možnosti jejich dalšího trestání/, na vlastní kůži jsem se dokonce setkal s případy tajného podplácení jiných vězňů za to, že jim budou škodit /například krást cigarety a vitamíny/. Mezi ostatními vězni - aspoň jak já to poznal - se však těší političtí vězňové obecnému respektu, na čemž nic nemění fakt, že se vždy najde dost těch, kteří jsou ochotni za drobné výhody na ně donášet nebo proti nim osnovat intriky. Většina vězňů, ať už se k tomu propůjčí či

nikoliv, hledí na politické zcela samozřejmě jako na nevinné, kteří byli odsouzeni - jak vězňové lapidárně říkají - "za pravdu". Z toho ovšem vyplývá, že se od nich automaticky předpokládá, že nejen všechno vědí, všemu rozumějí, ale že znají i sám smysl života, který jsou schopni kdykoli komukoli nezištně sdělit. Musel jsem tedy - stejně jako moji kolegové - po léta a bez ohledu na to, že jsme to měli přísně zakázáno /protože je to prý pokračování v trestné činnosti, za niž jsme odsouzeni/, sloužit svým spoluvězňům jako právník, psycholog, zpovědník /jediné u politických je obecně jistota, že neudávají/, vracet jim chuť do života v depresích, řešit jejich rozvody, psát milostné dopisy, rozmlouvat jim zamýšlené sebevraždy, rozsuzovat nejrozmanitější spory atd. aťd. Taková důvěra samozřejmě těší, dělali jsme to rádi, ale pobyt ve vězení nám to přirozeně příliš neusnadňovalo: nejen pro nenávist, kterou to vyvolávalo u žaláčníků, ale především proto, že role, do které se tím člověk dostával, přímo vylučovala možnost, že by i on mohl mít své deprese, problémy, nejistoty a že i on by občas potřeboval pomoc nebo radu. Něco takového dát najevo nebylo prostě možné.

Domníváte se, že vaše předčasné propuštění dává naději, že i jiní političtí vězňové budou propuštěni dříve?

Nevím, zatím se obávám, že spíš asi nikoli. Tím víc na ně ovšem musím myslet, myslíme na ně samozřejmě všichni, ale u těch z nás, kteří tam sami byli, jsou ty myšlenky z pochopitelných důvodů ještě živější a bolestnější. Musím myslet na přítele Petra Uhla, odsouzeného spolu se mnou, který má velmi těžké podmínky v izolaci na Mírově, myslím na přítele Ivana Jirouse, tohoto dnes mezi naší mládeží už téměř legendárního vůdce českého hudebního undergroundu, už počtvrté zavřeného, intelektuála i plebejce zároveň, kultivovaného, jemného a vnitřně plachého teoretika umění a básníka a villonovského věčného rebela zároveň, který si odpykává trest za účast na přípravě neoficiálního časopisu "Vokno" ve Valdicích /asi jen ten, kdo prošel československými věznicemi tuší, co to znamená, když se řekne "Valdice" - jde o nejhorší věznici v ČSR/, myslím na Rudolfa Battěka, bývalého poslance, přemýšlivého sociologa, navíc vážně nemocného, který si odpykává trest v Opavě, myslím na Jiřího Gruntera, vězněného v Minkovicích /jeho případ je obludný, jde o dělníka, který se provinil tím, že opisoval na psacím stroji texty českých spisovatelů/, myslím na Ladislava Lise, mluvčího Charty 77, který je ve vazbě v Litoměřicích, myslím na kolegu spisovatele Jaromíra Šavrdy, /odsouzeného už podruhé za opisování svých i cizích textů!/, myslím na věcný zbytek. A vždy se mne zmocňuje zvláštní lítostivost / pro "post-vězenský psychický stav" ostatně příznačná/, když si vzpomenu na zavřené kněze, kteří mne v určitých dobách dokázali pevností svého postoje a svou dobrotou tak skvěle posilovat. Co mohu pro ně všechny udělat víc, než že na ně myslím? V tuto chvíli asi jen to, že budu apelovat na mezinárodní veřejnost a všechny lidi dobré vůle, aby se za každého z nich zasazovali tak, jako se zasazovali za mne.

Mohl jste ve vězení psát?

To mi bylo přísně zakázáno, nesměl jsem mít ani papír, ani zápisník, natož si dělat nějaké poznámky. Byl jsem dokonce trestán i za takovou hloupost, že byly u mne nalezeny nějaké koncepty dopisů legálně odeslaných domů. Jediné, co mi nebylo a nemohlo být zakázáno, byly legální /tj. cenzurované/ dopisy mé ženě, na jejichž psaní jsem měl ze zákona právo: jeden týdně, na čtyři strany standardního dopisního papíru, čitelným písmem psaný, dodržující předepsané okraje atd. Těch dopisů tu leží 165, jejich psaní bylo ve vězení mou největší radostí, osmyslňovalo mi pobyt v něm a pokoušel jsem se v nich - za podmíněk, jejichž obtížnost

The first part of the report deals with the general situation in the country. It is noted that the economy is showing signs of recovery, but that inflation remains a serious problem. The government has implemented various measures to control inflation, but these have had limited success. The report also discusses the state of the foreign trade and the balance of payments. It is noted that the trade deficit has widened, which is a cause for concern. The second part of the report deals with the social and cultural aspects of the country. It is noted that there has been a steady increase in the number of people attending schools and universities, which is a positive sign. However, there are still many people who are illiterate, and this is a major problem. The report also discusses the state of the health services and the social welfare system. It is noted that the health services are still in a state of underdevelopment, and that the social welfare system is unable to meet the needs of the population.

Recommendations

The report makes several recommendations. It suggests that the government should continue to implement measures to control inflation, but that it should also take steps to increase the production of goods and services. It also recommends that the government should invest more in education and health services, and that it should improve the social welfare system. The report also suggests that the government should take steps to improve the foreign trade and the balance of payments. It recommends that the government should diversify its exports and that it should attract more foreign investment. The report also suggests that the government should take steps to improve the living standards of the population, and that it should improve the social services.

Conclusion

The report concludes that the country is showing signs of economic recovery, but that there are still many problems that need to be solved. It recommends that the government should continue to implement measures to control inflation, and that it should invest more in education and health services. It also recommends that the government should improve the foreign trade and the balance of payments, and that it should take steps to improve the living standards of the population.

lze těžko popsat - rozvíjet různé obecnější úvahy o tématech, o nichž jsem ve vězení musel často uvažovat, jako je téma lidské identity, odpovědnosti, horizontů, k nimž se vztahujeme apod. / I to mi bylo dlouho zakazováno, mnoho dopisů mi bylo zadrženo - mají se totiž správně týkat jen "rodinných věcí" - ale nakonec si na to nějak zvykli. /

Pociťoval jste někdy ke svým věznitelům nenávisť?

Nenávidět neumím a jsem tomu rád. Když pro nic jiného, tak už proto, že nenávisť kalí zrak a tím znemožňuje hledat pravdu.

Zavřeli vás na jaře roku 1979 a teď jste se ocitli náhle - jakoby skokem - v roce 1983. Máte tedy ostré srdeční, ostřejší, než ti, kteří ta léta venku kontinuálně prožívali. Jak se vám situace ve vaší zemi jeví?

Na jakékoli obecné hodnocení či soudy si zatím vůbec netroufám, mohu mluvit jen o svých prvních a veskrze subjektivních dojmech a pocitech, které - nutno hned na začátku říst - ve všech směrech předstihují má očekávání: Charta 77 přežila šest let a Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných /VONS/ pět let pronásledování a normálně dál pracují / i když jejich dokumenty nemají z mnoha důvodů už zdaleka tu publicitu, kterou měly dříve/, jsem velmi překvapen šíří a hlubokým záběrem nejrozmanitějších neoficiálních kulturních aktivit, počtem, vytrvalostí a úrovní soukromých filosofických seminářů, množstvím samizdatové literatury /nejen beletrie, ale ještě víc esejistiky/, strojopisných časopisů atd. atd. I když způsoby práce se změnily, strachu jako by bylo sice méně, ale opatrnosti daleko více, překvapuje mne její rozsah /nevím, jak to všechno dohoním/ a hlavně neumdlévající energie, do ní investovaná. Zdá se mi, jako by dnes byl ve společnosti vůbec větší hlad po kulturních hodnotách a pravdivém slově, ať už přicházejí /zatím sporadicky/ ze sféry "oficiální" / tj. povolené/ kultury nebo /nepoměrně víc/ ze sféry kultury "neoficiální", té "druhé", jak to nazval Ivan Jirous. Mám dojem, že texty, existující jen v několika kopiích, by mohly vycházet v desetitisícových nákladech a byly by hned rozembrány. Mnoho lidí jako by bylo už definitivně unaveno ze své únavy, jako by už nebylo s to potlačovat v sobě svou touhu po pravdivé a svobodné tvorbě. Překvapuje mne, že ve sféře "oficiální" kultury znají výsledky kultury "neoficiální" mnohdy lépe, než my známe výsledky jejich, kdysi tak ostrá a nepřekročitelná hranice mezi oběma kulturami jako by se už trochu rozostřovala, v povolené kultuře se objevují častěji - byť stále spíš jen na jejích okrajích - zajímavé věci, mnohdy tak či onak inspirované kulturou "neoficiální", k ní se vztahující, s ní se někdy nebo od ní dokonce co do své vnitřní svobody téměř neodlišitelné. Tlak politického aparátu proti povolené kultuře, té, kterou měl ještě nedávno tak dobře zmanipulovánu, jako by sílil, což je neklamnou známkou, že v ní tu a tam začíná opět o něco jít, občas to na mne dokonce působí tak, že se mu v některých svých okresech tato zdánlivě "jeho" kultura téměř vymyká z rukou: zakazují hry, divadla a v této chvíli především četné - donekdávna oficiálně chválené - rockové a jazzové kapely, mnozí už nevědí, zda patří do kultury "oficiální" či do té "druhé", ti ještě povolení vystupují - kdesi na pomezí povoleného a nepovoleného - společně s těmi nepovolenými, všechno se to zkrátka nějak podivně zamíchalo nebo propletlo - nebo aspoň mně se to tak zatím jeví. Občas mám dokonce pocit, jako by se trochu změnil i vztah některých oficiálních žancí, že jen některých/ umělců k nám - už se nes tolik nebojí, možná cítí, že se kdykoli mohou ocitnout mezi námi a že vlastně nemá cenu moc toho předstírat, když to na jejich osud beztak nemá vliv. Znovu ovšem zdírazňuji, že to jsou jen mé první a neprosto osobní dojmy a že bych byl velmi nerad, kdyby to kdokoli chápal jako nějaké kompetentní hodnocení situace. V něčem mi to všechno trochu připomíná počátek sedesátých let, kdy proces sebeuvědomování a duchovního sebeobnovování společnosti rovněž začal klesá na pomezí oficiální a neoficiální kultury, v ú

v onom zvláštním prostoru, kde se vždy něco zakáže, aby se vzápětí o několik metrů dál objevilo něco jiného, co zakazovatelům uniklo. Tenhle proces vyvrcholil nakonec rokem 1968, kdy politická moc musela vzít na vědomí a už nemohla na vědomí nevzít skutečný stav společnosti a její duše. Pokud jde o sféru politickou, zdá se mi, že současné moc stojí před rozory, jež by měla řešit /hospodářskými, společenskými, politickými, kulturními/, rozpačitěji, než jak se mi to jevílo ve vězení: jako by to byla naopak ona, kdo už začíná být trochu unaven /uvědomme si, že tu už 14 let vládne tíž nezměněná garnitura/. Občas se ještě projeví - ať už tím či oním nesmyslným zásahem - téměř zběsilý strach moci z každého zvonu čerstvého vzduchu, občas se naopak zdá jako by i mos sama se pokoušela trochu vážněji zamýšlet o tom, jak tento zatuchlý prostor vyvětrat / aniž by jí ovšem vzniklý právan jakkoli ohrozil/. K tomu ovšem přistupuje pravačpodobně i určitá nejistota o tom, zda současný stav v centru našeho bloku je spíš jen nějakým provizoriem, nebo zda znamená naopak začátek něčeho nového - a hlavně čeho. Poslední pocit, který bych v této souvislosti měl snad zmínit, je pocit, že za dobu, po kterou jsem tu nebyl, povážlivě vzrostla rozmařilost zkorumpované smetánky. Ne snad, že by to připomínalo přímo život římské aristokracie před pádem říše Římské, na to jsou české poměry příliš malé. spíš by se to mohlo snad srovnat s životem Gierkova vedení v posledních letech jeho vlády - i proto, jak tato rozmařilost kontrastuje s reálnou hospodářskou situací země a triviálními spotřebitelskými starostmi obyvatelstva.

Krajský sněm OF v Hradci Králové dne 1.4.

V neděli 1. dubna se konal v Hradci Králové v Klicperově divadle další Krajský sněm Občanského fóra. Zúčastnili se ho zástupci ze všech okresů a to dohromady i s kandidáty kolem 250 účastníků. Úvodem byli účastníci seznámeni s činností návrhové komise, které měla za úkol sestavit jednotlivé kandidátní listiny a předložit je sněmu ke schválení. Postupně byli všem zúčastněným představeni jednotliví kandidáti do všech tří vrcholných orgánů. Tito kandidáti byli téměř všichni přítomni. Po diskusi byla kandidátka artivou většinou hlasů schválena.

V dalším programu nformoval pan Vágner o přípravě volební kampaně a to především se zaměřením na venkov a také o řešení národnostních problémů v našich zemích /část projevu otiskujeme na jiném místě./ Vystoupení pana Vágnara se setkala s velkým nadšením účastníků sněmu.

Informace z KC OF Praha přednesli členové tohoto orgánu a to Petr Kučera a Jana Petrová. I oni nás přesvědčili, že centrum v Praze pracuje ze všech sil a že se připravuje na volby, které nás čekají již za dva měsíce.

Sněm schválil do funkce zmocněnce OF pana Vágnera a jeho zástupce pana Sovu a pana Čermáka. Dále byl schválen text dopisu poslancům Federálního shromáždění a federálnímu ministru vnitra k otázkám řešení záležitosti bývalých příslušníků StB.

Volební shromáždění také podporuje vyzvu OF ČKD-polovočiče Praha uspořádat v případě nutnosti manifestační stávkou dne 12.4.1990 od 11.50 do 12.00 hod.

Na konci zasedání byl dohodnut další termín sněmu OF a zaslán telegram prezidentu republiky Václavu Havlovi.

Za OF Polička Petr Klimeš

Část projevu mluvčího KC OF Hradce Králové pana Josefa Vágnera na
Krajském sněmu OF v neděli 1.4.1990.

.....Já bych vás všechny prosil, aby jste pochopili, že otázka voleb je otázka našeho osobního přístupu a naší veliké iniciativy, s kterou do voleb půjdeme. Jsme rozhodnutí pohovořit se všemi lidmi a vysvětlit jim o co nám jde. Jde nám o to, aby se naše republika co nejdříve dostala z problémů, které má, aby byla plně demokratická, aby byla přijata do světové soustavy demokratických států a abychom ty problémy, které máme, co nejdříve překonali a hlavně abychom vyhráli volby....

.....Nyní upřeme pozornost na oblast nejdůležitější a to jsou červnové volby v našem Východočeském kraji. Proto bych prosil Vás všechny, kdo jste známí ve městech a okresech, aby jste, jakmile to půjde, zahájili důslednou kampaň, protože kam se upře energie, moudrost, síla, chuť, pravda, tam se vyhrává. Takže vás žádám znovu - vezměme přípravu voleb naprosto vážně. Jdeme do voleb nepošpiněni, s čistými ideály, jako přátelé, nemáme žádné vertikální struktury, nijak si neporoučíme, ale žádáme spolupráci, podporu a pomoc ve věci, na kterou jsme čekali skutečně celých čtyřicet let. Já osobně jsem rád, že jsem se toho dožil a učelám vše pro to, abychom vyhráli volby a abychom potom v klidu pracovat...

Já si počkám...

A tak nám naše něžná revoluce pomalu usnula. Postali jsme se do období, kdy už zuřivě neméváme prapory na náměstí, nevoláme po zrušení KSČ, Lidových milicí a StB. Uchýlili jsme se do pohodlí svých obydlí, ke svým televizorům a díváme se, zda se "něco děje". S chutí nadáváme na Komunistickou stranu, která nás přivedla před práh neodvratné katastrofy. Nadáváme na Občanské fórum za to, že je to další "ÚV", které si dělá svoji politiku, nadáváme na stranu Lidovou, že chce zrušit potraty /i když o o nevím/. Prostě sedíme doma a nadáváme na vše. Je to přeci tak jednoduché.

A stejně si musím v duchu říkat; že ten proces opravdu nezvratný? Ano, nyní už opravdu je. Proč tedy značná část obyvatelstva sedí a čeká? Však "oně" si ostatní poradí, "oni" to zařídí, "ono" bude lépe. Ale já se ptám kdo? A jak? Kde je zájem oněch tisíců lidí, kteří stáli v listopadu a prosinci na náměstí a křičeli po svobodě, kteří chodili do divadla a diskutovali? Dnes je tu jen pár desítek lidí, kteří jsou ochotni pomoci a neříkat doma ONI, ale JÁ. Vždyť právě nyní řešíme důležité otázky města, např. životní prostředí... Kde je však zájem veřejnosti o složité otázky?

Znám několik naděnců, kteří stále věří v čistou myšlenku OF a snaží se a pracují. Znám několik naděnců - lidovců, kteří připravují volby a snaží se pomoci nové tváři naší země. Znám mnoho lidí, kteří jim pomáhají a drží palce. Ale bohužel největší skupina je ta, které to je šuma fuk. A komunisté? Organizují se, scházejí, již nyní obcházejí domácnosti a "vysvětlují".

A proto mám obavu. Nebude nakonec právě ta omlhostejnost velké většiny lidí příčinou, že se budeme muset obávat o výsledek červnových voleb a o to, že cesta, kterou jsme v listopadu našli bude napřednou beznadějně ztracena. A tak vás prosím, udělejme si každý svůj názor a přestaňme pouze kritizovat a začněme dělat něco pro svoje děti. Pokud toto neuděláme, může se nám lehce stát, že již nikdy pospolu nebudeme mávat prapory a oslavovat vítězství nad totalitou. Pak by většina lidí zase řekla: to ONI tedy dopadli, ONI to n zvládli toho ONI neudělali více. PROČ?

Petr Klimeš

VII. svobodná tribuna OF

Zatím poslední, tedy sedmá veřejná tribuna OF v Poličce, která proběhla 28.3.1990 v Tylově domě osvěty, byla zaměřena rovněž velmi aktuálně a týkala se životního prostředí ve městě a okolí. Tedy tématu, které, dalo by se říci, zajímá nás všechny, ať už chceme nebo nechceme. Neboť to, co dýcháme, jíme a vnímáme, působí přímo na naše zdraví.

Proto se na pořad jednání dostaly např. problémy, které souvisejí s otázkou znečišťování ovzduší plynými a prachovými škodlivinami, tedy exhalacemi, v našem městě. Občané byli jistě nepříjemně překvapeni zjištěním, že výsledky rozborů na škodlivé plyny se blížily výsledkům z velkých měst a průmyslových aglomerací. V Poličce je to problém nejen tzv. větších znečišťovatelů a zpracovatelských závodů ve městě, ale i menších výtopen, často chaoticky rozmístěných v bytové zástavbě. Rovněž individuální vytápění rodinných domků tuhými palivy má nemalý podíl na špatném ovzduší ve městě. Všichni doufáme, že se situace zlepší plánovanou plynofikací.

Na pořad tribuny se dostala i tolikrát kritizovaná obalovna štěrku a výroba živičných povrchů v Modřeci, která působí v této lokalitě již celou řadu let a obyvatelé města právem žádají, aby tento potenciální zdroj znečištění vod a půdy cizorodými látkami a imisemi do ovzduší byl v případě plánované rekonstrukce přemístěn do jiné lokality v rámci okresu.

Dalším diskutovaným problémem je zamýšlená výstavba skladu tekutých hnojiv v lokalitě pod cihelnou v Poličce, který rovněž vzbuzuje, i přes ujištění odborníků, určitou ekologickou nedůvěru. I zde byla občanů připomínána možnost uplatnění jiné lokality. V diskusi zazněly i připomínky k letité skládce kalů z galvanovny v prostoru Poličských strojůren. Ke všem výše uvedeným tématům se vyjádřila hygienička CHES Svitavy a přislíbila tolik žádanou odbornou pomoc při řešení těchto problémů. Její vystoupení však veřejnost přijala s rozpaky.

Další diskuse se rozvinula mezi veřejností a místním JZD, týkající se používání umělých hnojiv a pesticidů. Víme všichni, že zásadním faktorem v této problematice je odborná zdatnost a svědomitost všech pracovníků, kteří s těmito látkami pracují, tak, aby růst zemědělské produkce byl trvale ekologicky únosný. Veřejnost přijala s uspokojením ujištění představitelů JZD, že při plánované produkci nezapomenou ani na kvalitu produktů ve vztahu k obsahu cizorodých látek v potravinách a k preventivním vyšetřením využijí i své laboratoře.

Diskuse pokračovala problémem znečišťování města rostoucí automobilovou dopravou. Naši občané nesouhlasí s průtahovou komunikací jako takovou a do ní vají se, že problematika dopravy měla být řešena již v minulosti obchvatem města. Myslíme si, že ekologické zátěž města plyny, prachem a hlukem je opravdu neúnosná a musí být do budoucna řešena obchvatnou komunikací.

Další diskuse se rozvinula o tzv. rekreační zóně města, tj. Liboháji. Kdysi oáza klidu a místo relaxace je dnes místy neprostupnou džunglí. Této zanedbané oblasti by měly být v co nejdříve době věnovány nemalé finanční prostředky i lidská pomoc, aby mohla plnit svoji dávnou a samozřejmou funkci.

Dostalo se i na diskusi o tzv. menších ekologických problémech, např. byla kritizována nedostatečná činnost některých institucí, zodpovídajících za čistotu města a průtahových komunikací, bylo apelováno na ekologické cítění obyvatel s výzvou k péči o životní prostředí v nejbližším okolí svého bydliště.

Domnívám se, že tribuna věnovaná problematice životního prostředí v Poličce splnila účel a přispěla k vyšší úrovni ekologického myšlení a snad i snažení občanů města. Myslím, že všechny prostředky ať finanční fyzické či duševní, vložené do ekologie, jsou do budoucna tou nejlepší investicí. Tím, že pomůžeme přírodě, pomůžeme především sami sobě.

Za OF Václav Jílek

